

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ**

**Извјештај
о раду Републичког завода за статистику
у 2003. години**

Бања Лука, март 2004. године

САДРЖАЈ

I Увод	3
II Извршење Програма по предвиђеним областима	3
1. Производне статистике	4
2. Услужне статистике	5
3. Статистика рада и животног стандарда	5
4. Друштвене статистике	6
5. Статистика националних рачуна	6
6. Регистри	7
7. Истраживања која нису предвиђена програмом	7
III Хоризонталне активности	8
1. Законска регулатива	8
2. Статистички регистри	9
3. Класификације	9
4. Информационо - технолошка стратегија	10
5. Дисиминација статистичких података	10
6. Обрада статистичких података	11
7. Сарадња са корисницима, даваоцима података и другим институцијама	12
8. Обука статистичких кадрова	14
IV Услови за реализацију статистичких активности	14
1. Организациона структура	14
2. Пословни простор	14
V МЈЕРЕ ЗА ПОБОЉШАЊЕ	15
VI ПРИЈЕДЛОГ ЗАКЉУЧАКА	16

ПРИЛОЗИ 1-9

Извјештај о раду Републичког завода за статистику у 2003. години

I Увод

Републички завод за статистику је управна организација РС задужена да на непристрасан начин производи званичне статистичке податке за све категорије корисника од Владе и других органа, преко пословних система, научних институција, до најшире јавности.

Завод на строго професионалној основи и на основу научних принципа доноси одлуке о методама и процедурама прикупљања, обраде, чувања и презентације статистичких података.

Статистичке активности које реализује Завод и други овлаштени органи и организације за производњу статистике у оквиру послова из своје надлежности чине статистички систем РС. Систем статистичких активности дефинисан је Статистичким програмом, а доношење Статистичког програма регулисано је Законом.

Програм за 2003. годину донијела је Народна скупштина РС 5. јула 2003. године ("Сл. гласник РС", 54/03).

Сврха овог Извјештаја је да прикаже реализоване и нереализоване активности из Статистичког програма за 2003. годину које су у надлежности Републичког завода за статистику, те да предложи конкретне активности у циљу унапређења и јачања статистичког система РС.

II Извршење Програма по предвиђеним областима

Статистички систем у Републици Српској, као и у окружењу пролази фазу реорганизације у врло специфичним условима. С једне стране од статистике се траже информације неопходне за креирање политике и праћење ефикасности донесених политика, а с друге стране нема спремности за јачање административних и техничких капацитета.

У 2003. години EUROSTAT (статистичка институција ЕУ) и Економска Комисија Уједињених нација за Европу (UNECE) урадиле су Глобалну процјену статистичког система БиХ. Процјена је базирана на опису и анализи, са хоризонталне тачке гледишта, тренутне ситуације у Републици Српској, Федерацији БиХ и на нивоу БиХ.

Општа оцјена је да су статистички капацитети у БиХ у поређењу са европским стандардима врло сиромашни. Не постоје одговарајући Регистри предузећа, становништва и територијалних јединица. Национални рачуни не задовољавају основне захтјеве. Нема индекса потрошачких цијена, а постојећи индекс цијена на мало је алтернативно рјешење за мјерење инфлације. Још увијек не постоји Анкета о буџету домаћинстава ни Анкета о радној снази. Нема свеобухватних статистичких активности (пописа) из области пољопривреде, а превише података се ослања на процјене. Посљедњи попис становништва и стамбених јединица датира из 1991. године, прије рата, што ове податке чини ирелевантним у односу на садашње стање.

У таквим условима, Завод је уз пуну професионалну ангажованост реализовао активности предвиђене Статистичким програмом и Планом рада у 2003. години.

Од 104 планиране активности Завод је реализовао 90 активности (86,5%), односно 384 ефективне активности, уважавајући учесталост спровођења сваке активности. (Прилог 1.). Није реализовано 14 активности (Прилог 2.).

У даљем тексту овог Извјештаја даје се детаљан приказ извршених и неизвршених активности по областима.

1. Производне статистике

1. 1. У статистици пољопривреде, шумарства и рибарства планирано је 17 активности, а реализовано је 12.

Прикупљени су подаци о пољопривредним површинама по категоријама кориштења земљишта, сјетвеној структури, обиму производње ратарских усјева, обиму производње у воћарству и виноградарству, утрошку минералних ђубрива.

Нису проведена следеће активности : Тромјесечни извјештај о клању стоке у кланицама (ПО-52), Тромјесечни извјештај пољопривредних предузећа о организованом тову стоке (ПО-54), Годишњи извјештај о сточарству пољопривредних предузећа и земљорадничких задруга (ПО-71), Годишњи извјештај о слатководном рибарству (ПО-62), Годишњи извјештај о сточарству пољопривредних предузећа и земљорадничких задруга (ПО-51-2а) и није извршен обрачун индекса физичког обима пољопривредне производње.

Редовно се публикују саопштења из области биљне производње, а у току 2003. године Завод је издао билтен са детаљним подацима из области биљне производње, за период 1996-2000. за Републику Српску и општине.

У статистици шумарства прикупљени су подаци о обиму производње, продаји и залихама шумских сортимената и бруто посјеченој дрвној маси, промјенама у површини шума, подизању и гајењу шума, производњи плантажа и интензивних засада, искориштавању шума и штетама у шумама и транспортним средствима. Редовно се публикују саопштења из области шумарства, а урађен је и тематски билтен са детаљним подацима за период 1998 - 2002. година за ниво Републике Српске.

1. 2. У статистици индустрије и енергије планиране су 2, а проведена 1 активност.

Мјесечним извјештајем индустрије обезбјеђени су подаци о оствареној производњи, залихама готових производа, утрошку и залихама сировина и материјала, енергије и горива и запосленима. Редовно се публикују саопштења о мјесечној производњи. Подаци се публикују по новој класификацији дјелатности, а груписање производа по намјени врши се према међународним стандардима.

Годишњим извјештајем индустрије прикупљени су подаци за 2001. годину о могућој и оствареној производњи, реализацији и залихама готових производа, запосленима и часовима рада, кориштењу капацитета, извозу - увозу. Није реализован Годишњи извјештај индустрије (ИНД-21) за 2002. годину искључиво због промјене статистичких стандарда. Статистички стандарди за Годишњи извјештај индустрије (ИНД-21) објављени су у Публикацији бр. 1, Службеног гласника РС, од 17. новембра 2003. године, и у потпуности су хармонизовани са статистичким стандардима Европске Уније из области индустрије.

Подаци из области индустрије публикују се у Мјесечном статистичком прегледу и мјесечним Саопштењима, а урађен је и тематски билтен "Индустријски производи".

1. 3. У статистици грађевинарства и становања планиране су 4, а проведене 2 активности.

Прикупљени су подаци о вриједности извршених и уговорених радова, броју запослених, извршеним часовима рада у грађевинарству, броју и површини завршених станова и станова у изградњи, као и подаци о потрошњи грађевинског материјала. Није проведен Полугодишњи извјештај о становима у новоградњи (ГРАЂ-41) и Годишњи извјештај о грађевинским објектима (ГРАЂ-11).

Подаци из области грађевинарства публикују се у мјесечним Саопштењима, мјесечним статистичким прегледима и кварталним статистичким прегледима.

2. Услужне статистике

2. 1. У статистици унутрашње трговине планиране су и извршене 3 активности.

Прикупљени су подаци о промету робе у трговини на мало и велико, мрежи продавница, броју запослених и структури промета роба по трговинским струкама, начину плаћања, откупу пољопривредних производа од индивидуалних произвођача и промету пољопривредних производа на пијацама и други подаци из области унутрашње трговине. Редовно се публикују подаци из области трговине у саопштењима и Мјесечном статистичком прегледу.

2. 2. У статистици робне размјене са иностранством реализована је активност промета робе са иностранством за 2003. годину. Подаци се преузимају од Републичке управе царина и публикују у Мјесечном статистичком прегледу.

2. 3. У статистици угоститељства и туризма планиране су и проведене 3 активности.

Прикупљени су подаци о промету по групама услуга и мјесецима, броју запосленог особља, као и подаци о доласцима и ноћењима домаћих и страних туриста по земљама, подаци о капацитетима за смјештај (број соба и лежаја).

Подаци се редовно публикују у мјесечним саопштењима и Мјесечном статистичком прегледу.

2. 4. У статистици саобраћаја и веза планирано је и проведено 17 активности.

Прикупљени су подаци о : превозу терета у домаћем и међународном саобраћају, броју и капацитетима превозних средстава путничког и теретног саобраћаја, о поштанско и телефонско - телеграфском саобраћају са капацитетима и њиховом искориштењу, приходима и расходима предузећа саобраћајне дјелатности и др.

Подаци се редовно публикују у саопштењима и Мјесечном статистичком прегледу.

3. Статистика рада и животног стандарда

3. 1. У статистици рада планиране су и проведене 3 активности.

Прикупљени су подаци о кретању номиналних и реалних зарада и запослености по областима и по секторима својине.

Подаци се редовно публикују у саопштењима и Мјесечном статистичком прегледу.

3. 2. У статистици цијена планирано је и проведено 7 активности.

Прикупљени су подаци о цијенама пољопривредних производа у трговини на мало као и цијенама на мало роба и услуга. Поред тога, на основу статистичке документације, урађени су индекси цијена на мало и индекси трошкова живота, као и коефицијенти раста цијена на мало и трошкова живота по мјесецима за период јануар -децембар 2003. године.

Извршене су припреме за прелазак на обрачун индекса потрошачких цијена, заснованог на међународној дефиницији индекса и COICOP класификацији производа по којој се врши снимање цијена. Снимање цијена, у функцији израде индекса потрошачких цијена, отпочело је од јануара 2003. године.

Подаци се редовно публикују у саопштењима и Мјесечном статистичком прегледу.

3. 3. У статистици личне потрошње извршене су припреме за провођење Анкете о потрошњи домаћинства (АДП), врло значајне статистичке активности, чије је провођење обезбјеђено од донаторских средстава италијанске Владе. Укупни трошкови ове анкете, за оба ентитета, процјењују се на 650. 000 €.

3. 4. У статистици заштите животне средине планирано је 5 , а проведене 2 активности.

Прикупљени су подаци о извориштима, испорученим количинама воде, водоводима и уређајима као и количини одвезених отпадака и одлагању смећа.

Подаци су обрађени али још нису публиковани.

Није проведен Годишњи извјештај о кориштењу и заштити вода од загађивања (ВОД-1) и Годишњи извјештај о јавним топланама и котларницама (ТПЛ) .

4 . Друштвене статистике

4. 1. У статистици становништва планирано је 7, а проведено 5 активности.

Прикупљени су подаци о рођеним и умрлим, закљученим и разведеним браковима. Није проведена статистичка активност о пресељавању становништва (унутрашње и спољне миграције). Подаци се редовно публикују у Мјесечном статистичком прегледу, а урађен је и публикован и тематски билтен.

4. 2. У статистици образовања, науке, културе и социјалне заштите планирано је и извршено 19 активности.

У статистици образовања прикупљени су подаци о основном, средњем, вишем и високом образовању, као и подаци о школама, одјељењима, ученицима и наставницима.

У статистици културе прикупљени су подаци о позориштима, радио-дифузним организацијама и биоскопима.

У статистици социјалне заштите прикупљени су подаци о предшколским установама, домовима ученика и студентским домовима, подаци о корисницима додатка за дјецу, те подаци о корисницима и облицима социјалне заштите.

Подаци се редовно публикују у саопштењима и Мјесечном статистичком прегледу, а урађени су и тематски билтени са детаљним подацима о основном образовању, о средњем образовању као и билтен из области социјалне заштите.

5 . Статистика националних рачуна

5. 1. У статистици националних рачуна, у фази прикупљања података скоро да је напуштен извјештајни метод, а подаци се прикупљају из расположивих административних извора. Систем материјалне производње је у потпуности напуштен, а међународна SNA/93 (System of National Accounts) методологија је прихваћена као стандард на основу кога су израчунати основни макроекономски показатељи (вриједност производње, међуфазна потрошња, бруто додата вриједност и бруто домаћи производ).

Обрачуном бруто домаћег производа (GDP) на основама Система националних рачуна (SNA) обезбијеђена је међународна упоредивост тог агрегата на нивоу концепта, дефиниције, класификација и обухвата активности које учествују у његовом стварању. У 2003. г. , извршен је обрачун GDP-а за 2002. г. уз одређена методолошка побољшања у обрачуна.

На нивоу појединих дјелатности, заснованих на Класификацији дјелатности у чијој је основи европска NACE-Rev 1. класификација, бруто додата вриједност је исказана у основним

цијенама (Basic Prices), док је бруто домаћи производ исказан у тржишним цијенама, а добијен је као збир бруто додатих вриједности коригован за услуге финансијског сектора индиректно мјерене (Financial Intermediation Services Indirectly Measured - FISIM), увећан за порезе, акцизе и царинске дажбине и умањен за обрачунате субвенције. На овај начин осигуран је међународно упоредив податак о додатим вриједностима по дјелатностима и о бруто домаћем производу на нивоу укупне економије.

Полазећи од GDP-а обрачунатог по производној методи, а у оквиру SNA методологијом предвиђених текућих рачуна, урађени су Рачун производње и Рачун расподеле и употребе дохотка. Рачуни су урађени у текућим цијенама за 2002. годину.

Обрачуном бруто додате вриједности и бруто домаћег производа у сталним цијенама, учињен је значајан корак у даљем унапређењу статистике националних рачуна. Обрачуната је стопа реалног раста бруто домаћег производа за 2002 годину у цијенама из 2001.

Подаци о кретању бруто домаћег производа и бруто додатог вриједности исказани у текућим цијенама, публиковани су у саопштењу и Мјесечном статистичком прегледу.

5. 2. Инвестиције

У оквиру статистике националних рачуна у 2003. години уведено је и ново истраживање, "Годишњи извјештај о инвестицијама за 2002. годину". Подаци за ово истраживање прикупљени су путем одговарајућег обрасца ИНВ-01 за 2002. годину. Прикупљени су подаци о изворима средстава исплаћених за инвестиције, о износу остварених инвестиција, о техничкој структури остварених инвестиција и о инвестицијама по намјени улагања и општинама. Подаци су обрађени али нису публиковани.

6. Регистри

У статистичким регистрима планиране су 4, а извршене 2 активности.

Настављене су активности на вођењу и ажурирању Јединственог регистра предузећа, установа, организација и заједница. Овај Регистар обухвата 16. 016 правних субјеката у Републици Српској (стање 31. 12. 2003. године), аутоматизован је, дневно ажуран и погодан за различите врсте обраде и повезивање података са подацима других система.

На основу Закона о предузећима, Закона о класификацији дјелатности и Регистра јединица разврставања, Завод по прописаној методологији врши разврставање предузећа, установа и других облика организовања према претежној дјелатности.

Вођење Регистра радњи (предузетника) није у надлежности Завода.

Завод такође води Регистар општина (62) и насељених мјеста (2730). Међутим, активности које се односе на ревизију статистичких кругова и формирање пописних кругова-техничке документације, која је неопходна за попис становништва и статистичке активности које се реализују на бази узорка (средства су била предвиђена Буџетом), нису завршене, јер њихова реализација зависи од Републичке управе за геодетске и имовинско - правне послове..

7. Истраживања која нису предвиђена Програмом

Завод је и току 2003. године, у склопу пројекта Изградња основе за статистички систем у Босни и Херцеговини, учествовао на реализацији Анкете о мјерењу животног стандарда (LSMS), која је проведена у 2001. години. Детаљни резултати ове Анкете, за коју је утрошено око милион € (анкете која није статистички приоритет), објављени су у марту 2003. године за ниво Републике Српске, Федерације БиХ и Босне и Херцеговине.

Као и у 2002. години. Завод је и у 2003. години, у сарадњи са Федералним заводом за статистику, Агенцијом за статистику БиХ, као и са Институтом за социјална и економска истраживања Univerzitet Essexa, наставио на реализацији Панел анкете - "Живјети у БиХ". У

току 2003. године објављени су резултати Панел анкете-Талас 2 и прикупљени су подаци за 2003. годину Панел анкетом -Талас 3, који ће бити објављени у 2004. години. Панел анкетом прикупљени су : демографски подаци, подаци о запослености и незапослености, подаци о приходима домаћинстава, подаци о образовању и подаци из области здравства (за 2001, 2002 и 2003. годину).

Средства су обезбијеђена од стране Владе Велике Британије, путем Одјељења за међународни развој (DFID).

У сарадњи са Делегацијом Европске Комисије у БиХ, као и са Федералним заводом за статистику БиХ и Агенцијом за статистику БиХ дефинисан је сарджај новог пројекта Техничка помоћ статистичком сектору БиХ II, који је потписан 15. 11. 2003. године, уговорени износ 489. 990 €, чија је имплементација почела у 2004. години и трајаће до 14. 11. 2004. године.

У пројекту су дефинисане сљедеће активности:

- Имплементација статистичке легислативе БиХ:
  - припреме плана за законско прилагођавање,
  - формирање Савјета за статистику БиХ,
  - дефинисање Нацрта статистичког програма 2005-2008.
- Имплементација приоритета одређених Глобалном процјеном статистичког система БиХ:
  - унапређење статистике спољне трговине,
  - развој статистичког бизнис регистра и
  - унапређење индустријске статистике.
- Јачање професионалних вјештина и повећање капацитета:
  - процјена потребних семинара,
  - успостављање Групе за подршку истраживањима на основу узорка,
  - тренинг - ИТ и статистичка анализа.

Уговорач пројекта је ICON-INSTITUT Köln, а средства су обезбијеђена од Европске Комисије.

Завод је, у оквиру PRSP-Развојне стратегије БиХ, учествовао на изради стратегије за развој статистичког система на нивоу БиХ.

III Хоризонталне активности

1. Законска регулатива

У 2003. години Завод је припремио Нацрт Закона о статистици Републике Српске који је на приједлог Владе усвојила Народна Скупштина на Деветој сједници, одржаној 30. септембра и 01. октобра 2003. године. Вијеће народа је 16. октобра 2003. године утврдило да усвојеним Законом о статистици Републике Српске није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској ("Сл. гласник РС", 85/03). Закон је усклађен са Законом о статистици БиХ који је прогласио Високи представник за БиХ, 21 октобра 2002. године. Закон о статистици Републике Српске је такође усклађен са регулативама УН и ЕУ.

Завод је урадио Нацрт статистичког програма РС за 2003. годину који је донијела Народна Скупштина РС ("Сл. гласник РС" 54/03).

Завод је урадио Нацрт закона о класификацији и регистру јединица разврставања који је још увијек у процедури усвајања.

Завод је такође урадио Приједлог правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста на који Влада Републике Српске још није дала сагласност.

У вези са имплементацијом Одлуке високог представника за БиХ о проглашењу Закона о статистици БиХ истичемо сљедеће:

- Није имплементирана Тачка 1. Одлуке, којом се налаже усвајање Закона о статистици БиХ од стране Парламентарне скупштине БиХ,
- Статистичке институције су отпочеле преговоре у вези са имплементацијом Тачке 3. Одлуке, а која се односи на спајање ентитетских завода са Агенцијом за статистику БиХ. Овај процес није могуће квалитетно реализовати без пуног ангажовања свих релевантних институција, из сљедећих разлога:
  1. није извршен избор директора и замјеника Агенције за статистику БиХ, а Пословодни одбор Агенције за статистику БиХ практично не постоји, јер су чланови Пословодног одбора из реда бошњачког и хрватског народа престали да раде,
  2. нису донешена акта о унутрашњој организацији Агенције за статистику БиХ, без којих је немогуће сагледати концепт организације статистике на нивоу Босне и Херцеговине,
  3. није основан Савјет за статистику БиХ, који има значајну улогу у развоју и функционисању статистике БиХ,
  4. није обезбијеђено мишљење Савјета министара БиХ, Владе Републике Српске и Владе Федерације Босне и Херцеговине везано за Тачку 3. Одлуке Високог представника.

2. Статистички регистри

У току 2003. године посвећена је посебна пажња интеграцији пословних статистика за потребе система националних рачуна. Прелазак на тржишну економију захтијева и промјене у начину рада и метода прикупљања података.

За примјену савремених метода при производњи података, неопходно је формирати 3 статистичка регистра, који би представљали основну инфраструктурну структуру:

1. Статистички бизнис регистар,
2. Регистар домаћинстава и пословних јединица и
3. Регистар пољопривредних газдинстава.

Формирање поменутих регистра, према регулативама Европске Уније, није могуће брзо спровести, јер су послови увођења пословних регистра веома захтјевни. Од динамике изградње регистра зависиће динамика развоја статистичког система у Републици Српској, Федерацији БиХ и Босни и Херцеговини.

Да би Завод обезбиједио ажурне и релевантне податке неопходно је побољшати рачуноводствене извјештаје, по Полугодишњим и Годишњим обрачунима, затим извршити Попис становништва, домаћинстава и пољопривредних газдинстава.

3. Класификације

Завод је нарочиту пажњу посветио активностима на примјени Класификације дјелатности као општег друштвеног и статистичког стандарда. Као што је истакнуто припремљене су измјене Закона о класификацији дјелатности у циљу усаглашавања са извршеним измјенама од стране Европске Уније.

У статистици личне потрошње, у сарадњи са ISTAT-ом (статистичка институција Италије), Федералним заводом за статистику и Агенцијом за статистику БиХ, сачињена је нова методологија Анкете о породичном буџету, конструисан сложен упитник и постављен узорак. Оваквим приступом ова анкета ће бити у потпуности хармонизована са европским стандардима. Значај ове анкете је од посебног интереса јер су њени резултати инпут за статистику националних рачуна, статистику цијена као и за анализу степена сиромаштва.

Завршен је обиман и интензиван рад на компликованом усаглашавању постојеће номенклатуре индустријских производа са одговарајућом међународном номенклатуром (PRODCOM) што је имало за циљ потпуно усаглашавање са стандардима Европске Уније.

4. Информационо - технолошка стратегија

Центар за аутоматску обраду података је преселио на нову локацију у склопу пословног простора Републичког завода за статистику у улици В. Млађеновића бб и основне активности биле су везане за припрему инфраструктуре неопходне за функционисање аутоматске обраде података на новој локацији:

- направљен је план рачунарске мреже,
- провјерене су и тестиране постојеће телефонске и електричне инсталације, инсталације за рачунарску мрежу и извршено је постављање нове телефонске централе и централних уређаја за пренапонску заштиту и обезбјеђење трајног напајања,
- извршено је планирање домена `rs.ba` као јединствене безбједносне и радне цијелине, као и конфигурисање и пуштање у рад нових серверских платформи на којима су покренути сервиси за управљање, те интегрисање постојећих серверских платформи у систем и мигрирање база података,
- извршено је конфигурисање и пуштање у рад радних станица, дефинисање права и нивоа приступа ресурсима домена од стране корисника, извршена је инсталација и подешавање SQL Server-a и Exchange Server-a те омогућено кориштење е-mailа за кориснике у оквиру домена Завода.

Значајне активности биле су везане за осмишљавање и реализацију два нова инфраструктурна пројекта: (1) пројекат миграција база статистичких података из постојећих појединачних годишњих у јединствену базу података поједине активности на SQL Server платформи (пројекат је рађен заједно са стручњацима фирме S&T), (2) пројекат који је још увијек у току и односи се на рјешавање капацитета телефонске централе Завода и обезбјеђења широког појасног приступа Интернету ради једноставније и квалитетније комуникације запослених са окружењем (овај пројект одрађује се у сарадњи са Телеком-ом Српске који треба да обезбједи неопходну инфраструктурну подршку у виду PRI и BRI ISDN веза.

5. Дисиминација статистичких података

Завод за статистику и други овлаштени органи одговорни су за производњу званичних статистичких података и за њихову дисиминацију. Завод је у току 2003. године уложио максималне напоре за побољшање публикаовања података у форми штампаног материјала, електронској форми и на Интернету.

У 2003. години обogaћен је садржај Web странице Завода, како у дизајнерском смислу тако и у садржајном, додате су стране које презентују законску основу рада Завода, и актуална дешавања, али и верзија на латиничном писму, чиме је значајно повећана посјећеност ове презентације, која је иначе у сталном успону и тренутно има преко 2000 посјета на мјесечном нивоу.

Интернет презентација Републичког завода за статистику Републике Српске од међународних експерата високо је оцјењена.

У току 2003. године, Завод је издао 121 публикацију, билтена, прегледа, сопштења (32 наслова) у штампаној форми.

Најзначајнија и најсложенија публикација "Статистички годишњак РС", нажалост, ни у 2003. години није публикована.

Завод издаје сљедеће публикације:

1. Мјесечни статистички преглед - мјесечна публикација у којој се на свеобухватан и систематичан начин објављују подаци из области привредних дјелатности, који се прате у мјесечној периодици: индустрија, шумарство, грађевинарство, саобраћај, цијене и трошкови живота, просјечне зараде и др.

2. Тромјесечни статистички преглед.

3. Статистички билтен - публикација која садржи детаљне податке из једне области (7 наслова: пољопривреда, шумарство, индустрија, становништво, основно образовање, средње образовање и социјална заштита)

4. Статистичко саопштење - брза и кратка информација која се ради одмах након завршене обраде, односи се на једну област и садржи најосновније показатеље који карактеришу дату појаву. Саопштења са подацима о индустријској производњи, цијенама и платама објављују се истог дана кад су подаци обрађени (24 наслова-112 саопштења).

Корисници који су имали потребу за детаљнијим подацима од публикованих, користили су, у току године, статистичку документацију, као и излазне табеле са рачунара Завода. Завод доставља корисницима, на основу писмених захтјева којих је у току 2003. године било преко 200, знатан број података и изведених показатеља.

Подаци о цијенама и просјечним зарадама у мјесечној периодици објављују се у Службеном гласнику Републике Српске. Сва издања Завода штампају се на српском и енглеском језику.

У 2003. години први пут су објављени статистички билтени из статистике пољопривреде, шумарства и социјалне заштите, из области образовања Билтен средњих школа као и публикација "Мушкарци и жене у Републици Српској".

6. Обрада статистичких података

У оквиру примјене и развоја информационе технологије у 2003. години основне активности су биле везане за :

1. Обраду података прикупљених редовним статистичким активностима,
2. Обраду података из Анкете "Живјети у БиХ", - Талас 2. и израде апликације за унос и креирање сета података за Анкету "Живјети у БиХ", - Талас 3,
3. Израду документа којим су дефинисана безбједносна правила и процедуре у раду Центра за аутоматску обраду података,
4. Информатичку обуку и учешће у презентовању статистичких резултата,
5. Администрацију постојеће ИТ структуре.

У склопу обраде редовних статистичких активности и у току 2003. године настављен је тренд развоја и јачања капацитета за аутоматску обраду података и тренд усавршавања до сада развијених апликација.

Унос података за 8 статистичких активности (преко 100. 000 упитника) вршен је у Рачунском центру, а за 12 активности унос података је вршен дистрибуирано по Подручним одјељењима. Извршене су значајне модификације у смислу интегрисања апликација за унос података из виталне статистике у јединствену апликацију, а урађено је и нових осам апликација за унос података кориштењем MS Access и VBA (Годишњи извјештај инвестиција, Годишњи извјештај о потрошњи грађевинског и погонског материјала, Годишњи извјештај из области заштите животне средине, Тромјесечни извјештај трговине на мало и велико и Годишњи извјештај за средње школе).

7. Сарадња са корисницима, даваоцима података и другим институцијама

7. 1. Сарадња са корисницима и даваоцима података

Основни задатак званичне статистике је производња званичних статистичких података за све категорије корисника од Владе, и других органа, преко пословних система, медија, научних институција, до најшире јавности и појединаца. Због тога, Завод развија чврсту сарадњу између органа и организација, који заједно са Заводом чине статистички систем Републике Српске и мреже корисника статистичких података.

Суштинско повјерење јавности у информације које објављује званична статистика зависи, у великој мјери, од поштовања основних демократских вриједности и принципа у процесу прикупљања, обраде објављивања и заштите података. У циљу постизања потпуног повјерења јавности у податке, које објављује званична статистика, Завод је обавезан да поштује принципе статистичке науке и струке као и професионалне етике.

У циљу ефикаснијег и квалитетнијег рада Завод, даваоцима података пружа детаљна упутства и објашњења о разлозима прикупљања података и њиховом значају за званичну статистику, са посебним акцентом на тајности и заштити прикупљених података.

7. 2. Сарадња са Владом Републике Српске и другим органима и организацијама

Сарадња Републичког завода за статистику и Владе Републике Српске одвија се кроз :

1. припрему Буџета,
2. прикупљање података од министарстава и других органа и организација и
3. обезбјеђивање статистичких података.

На припреми Статистичког програма за 2003. годину и изради Закона о статистици Републике Српске остварена је сарадња са органима и организацијама који заједно са Заводом чине статистички систем Републике Српске.

Сарадња са Владом Републике Српске у односу на раније године је значајно побољшана, а сарадња са општинама и органима које проводе статистичке активности из своје надлежности још увијек није задовољавајућа. Међутим код доношења Буџета, мишљења смо, да се у потпуности не схвата права улога статистике, јер добивена средства нису довољна за извршење обавезе према корисницима статистичких података .

Сарадња Завода за статистику РС са Републичком управом за геодетске и имовинско-правне послове реализује се у оквиру израде графичких подлога за успостављање регистра просторних јединица (скица статистичких и пописних кругова). Регистар просторних јединица је врло значајан за статистички систем, а њиме се обезбјеђују предуслови за провођење анкета и пописа. Ова сарадња је врло лоша, а њено унапређење искључиво зависи од Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове.

Код израде скица и прегледних карата, Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове суочава се са проблемом назива улица и додјељивањем кућних бројева скоро у свим општинама, јер надлежне општинске службе најчешће не извршавају обавезе у вези са утврђивањем назива улица и додјељивањем кућних бројева.

7. 3. Сарадња са статистичким институцијама БиХ

Оснивањем Агенције за статистику БиХ од стране Савјета министара БиХ, Агенција је преузела обавезе представљања статистичких институција БиХ при међународним организацијама и форумима, као и обавезе БиХ из области статистике, тако да билатерална сарадња са статистичким институцијама других држава и сарадња са међународним статистичким институцијама (EUROSTAT-ом и др.) од 2000. године зависи, у првом реду, од Агенције за статистику БиХ.

Нажалост, сарадња Завода за статистику РС са Агенцијом за статистику БиХ није задовољавајућа, а сарадња са представником Српског народа у Агенцији, практично не постоји. Ова сарадња се мора побољшати у циљу: размјене искустава са статистичким институцијама из других земаља, трансфера знања и иновација у статистици, учешћа у међународним и регионалним пројектима, бржег увођења у статистичку праксу међународних статистичких методологија, међународних норми, класификација и номенклатура. Све то је неопходно да би постигли компатибилност статистичког система РС и упоредивост података са другим државама и међународним организацијама, које те нове стандарде већ примјењују.

Сарадња Републичког завода за статистику Републике Српске са Федералним заводом за статистику БиХ, у 2003. години, била је врло професионална и врло коректна.

7. 4. Међународна сарадња

Међународна сарадња Републичког завода за статистику одвијала се углавном у четири правца везана за:

1. Оцјену постојећег стања званичне статистике у Републици Српској,
2. Сарадњу на развоју статистичког система,
3. Донације,
4. Припрему података за потребе међународних организација.

Глобалну процјену статистичког система Републике Српске и Босне и Херцеговине урадила су два експерта:

г. Jean-Etienne Schaprom, регионални савјетник за питање статистике, Економска Комисија за Европу Уједињених нација и г. Gosta Guteland, консултант EUROSTAT-а.

Главни циљеви процјене су сљедећи:

1. Процјена административних капацитета,
2. Процјена Закона и других регулатива и придржавања европских и међународних препорука и принципа,
3. Процјена техничких капацитета статистичког система и
4. Приједлог конкретних активности које требају предузети Владе у циљу унапређења и јачања статистичког система

На основу закључака глобалне процјене статистичког система од стране EUROSTAT-а. и UN / EC још увијек није ревидиран Мастер план за будући развој статистичког система БиХ и њена два конститутивна ентитета из 2001. године. Међутим, у сарадњи са Европском Комисијом урађен је пројекат Техничка помоћ статистичком сектору БиХ-II. Активности су дате у Тачки 7. страна 8.

Током донаторског састанка за статистику, организованог од стране Европске комисије 1999. године, преузете су обавезе од стране Свјетске банке, Владе Италије, UNDP и DFID (Велика Британија) за координацију и финансирање активности Анкете домаћинства, који је договорен и одобрен као дио плана активности статистичких институција у БиХ. Припреме за пројекат Програм помоћи статистичким заводима у Сарајеву и Бањалуци и ново формираној Централној агенцији, са Буџетом од 878. 400 €, донација Италијанске Владе, завршене су у 2003. години, а започете су теренске активности 01. 01. 2004. године.

Одјељење за међународни развој Велике Британије DFID подржава пројекат "Радна снага и социјална политика у БиХ" (ЖУБиХ), чија организација може да послужи као модел за будућу организацију статистичких институција у БиХ. DFID је заинтересован да буде укључен у дијалог код доношења четворогодишњег статистичког програма и планова за развој социјалне статистике.

CARDS Regionalni Program обезбјеђује средства за провођење три пилот пројекта.

Завод је укључен у сарадњу са UNDP.

И у 2003. години остварена је добра сарадња са MMF-ом. Кроз серију састанака Завод је обезбједио серију података првенствено из области индустријске производње, цијена, плата, уз разговоре везане за методолошка рјешења. MMF је редовни корисник резултата

који се објављују у мјесечној периодици. Подаци се најчешће користе као основ за разговор на реализацији stand by аранжмана.

8. Обука статистичких кадрова

Обука кадрова је и у 2003. години била једно од најважнијих питања у раду Завода. (Прилог 7.)

Вишегодишње заостајање на овом плану мора се надокнадити у што краћем року.

Настављена је обука радника Завода из економске статистике, националних рачуна и информационих технологија и др.

Четири радника је учествовало у току 2003. године на семинарима у иностранству из економских статистика.

Недостатак статистичких и информатичких кадрова може се једино превазићи ако се изнађе могућност за рјешавање стамбеног питања младим високостручним радницима, јер без мотивације особља Завода тешко је постићи значајније резултате.

IV Услови за реализацију статистичких активности

1. Организациона структура

У 2003. години није мијењана организациона структура у односу на 2002. годину. , иако је Републички завод за статистику Републике Српске, у циљу модернизовања процедуре прикупљања података, промјене метода и усвајања нових стандарда урадио Приједлог нове организације са 144 радника (Прилог 4 б).

Прикупљање и прва контрола квалитета највећег дијела података је у територијално дислоцираним одјељењима (канцеларијама), лоцираним у: Бањој Луци, Бијељини, Добоју, Српском Сарајеву, Требињу и Србињу. Обрада и објављивање података обавља се у Заводу за статистику у Бањој Луци.

У Републичком заводу за статистику Републике Српске тренутно су запослена 83 радника, међутим за реализацију активности из Статистичког програма неопходно је повећати број запослених радника у Заводу, јер су капацитети Републичког завода за статистику Републике Српске у односу на Федерацију БиХ значајно мањи.

2. Пословни простор

Завод је у току 2003. године, први пут од свог оснивања, радио у условном пословном простору који је адаптиран у улици Вељка Млађеновића бб. Адаптација је извршена донаторским средствима Италијанске Владе, а надоградња, завршена у току 2003. године, средствима Буџета, по Одлуци Владе Републике Српске, што је имало позитивног утицаја на резултате рада.

У току су активности за добијање Употребне дозволе за објект који је условљена рјешавањем проблема вентилације и гријања.

Увођење централног гријања биће завршено до краја марта 2004. године из донаторских средстава од стране Европске Комисије.

Пословни простор који користе територијално дислоцирана Одјељења Завода у Бијељини. Добоју. Српском Сарајеву, Требињу и Србињу је изнајмљен простор и не задовољава потребе Завода .

V МЈЕРЕ ЗА ПОБОЉШАЊЕ

Босна и Херцеговина се налази у процесу придруживања Европској Унији, а један од приоритета је усклађеност статистичких активности БиХ са статистичким регулативама ЕУ. Статистички систем Босне и Херцеговине има врло тешко раздобље, не само због специфичности у којима раде званичне статистичке институције, него и због недостатка статистичких капацитета и статистичке инфраструктуре. Недостатак статистичких капацитета и статистичке инфраструктуре ствара велике потешкоће код производње поузданих и објективних података за процјену економске ситуације у Босни и Херцеговини.

Услови тржишне економије захтјевају проширење статистичких активности на економске јединице у приватној својини. Ове економске јединице су многобројне, углавном мале по својој економској снази, али веома динамичне. Због тога је потребно њиховом статистичком праћењу приступити на рационалан начин, који омогућава производњу релевантних података и за овај изузетно значајан дио економије.

Завод за статистику Републике Српске ради на модернизацији службене статистике како би се постигла компатибилност статистичког система и упоредивост података са окружењем. Трансформација постојећег статистичког система Републике Српске у систем заснован на Међународним стандардима, примјерен новом типу економије, зависиће прије свега, од расположивих људских и финансијских ресурса као и од квалитета рачуноводствених исказа и других секундарних података , који чине извор података за економске статистике.

У 2004. години, у циљу побољшања квалитета статистичких података, Завод ће уложити максималне напоре који се односе на:

- **област организације рада.** Пресељењем на нову локацију створени су услови за нову организацију рада, која ће омогућити да се процес статистичке транзиције убрза и омогући кориштење нових информационих технологија. У складу са финансијским ресурсима биће повећан број радника и кадровска структура особља које ради на методологијама и пословима обраде података. Ово је условљено усвајањем новог Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста, који је Завод урадио у 2003. години и на који се чека сагласност Владе Републике Српске.
- **област законодавства.** Изнаћи функционално-компатибилну, законску и институционалну структуру за имплементацију Одлуке и Закона који је прогласио Високи представник за БиХ. За имплементацију, Завод очекује помоћ Владе Републике Српске.

Путем пројекта Техничка помоћ статистичком систему БиХ II, који треба да подржи развој одрживог статистичког система у БиХ, чија имплементација је почела у 2004. години, биће реализоване и важне активности из области законодавства :

1. израда препорука и плана за законско прилагођавање,
2. формирање Савјета за статистику и утврђивање законских аката и пословника за рад Савјета за статистику, и
3. дефинисање Нацрта статистичког програма 2005-2008, као најважнијег документа статистичког система

Специфичности у којима раде званичне статистичке институције БиХ стављају пред статистичаре БиХ изазове и прилике, које могу бити катализатор за развој статистичког система, и на нивоу БиХ и на нивоу ентитета. Ове предности, по нашем мишљењу немају друге земље у окружењу, јер Босна и Херцеговина има три статистичке институције, у Сарајеву и Бањалуци.

- **област статистичких активности**, у оквиру које нови четворогодишњи Статистички програм треба да обезбиједи:
  1. производњу и публикување агрегата националних рачуна, нарочито Бруто домаћег производа по константним цијенама,
  2. изградњу одговарајућег, стално ажурног, Бизнис регистра кориштењем административних података, као и изградња Регистра пољопривредних газдинстава,
  3. реализацију Анкете о буџету домаћинстава,
  4. припрему за реализацију Анкете о радној снази,
  5. јачање статистике пољопривреде увођењем нових статистичких активности, на бази узорка, што је условљено пописом у Сектору пољопривреде,
  6. увођење нових индекса запослених и нових индикатора радне снаге, што је условљено спровођењем Анкете о радној снази,
  7. јачање статистике спољне трговине,
  8. доношење одлуке о времену спровођења Пописа становништва

VI ПРИЈЕДЛОГ ЗАКЉУЧАКА

Влада Републике Српске је на сједници одржаној дана _____ априла 2004. године, разматрала и утврдила Извјештај о раду Републичког завода за статистику за 2003. годину у предложеном тексту који је доставио Републички завод за статистику .

Прилог 1 - Планиране и извршене активности по областима у 2003.години

	Активности према Статистичком програму	Извршена активности					Планиране активност и која нису извршене
		свега	мјесе- чна	тримј- полуг.	годи- шња	више- годи- шња	
АКТИВНОСТИ УКУПНО	104	90	26	4	60		14
ПРОИЗВОДНЕ СТАТИСТИКЕ							
Статистика пољопривреде, шумарства и рибарства	17	12	1		6 5		5
Статистика индустрије	2	1	1				1
Статистика грађевинарства и становања	4	2	1		1		2
УСЛУЖНЕ СТАТИСТИКЕ							
Статистика унутрашње трговине	3	3	1	1	1		
Статистика економских веза са иностранством	1	1	1				
Статистика угоститељства и туризма	3	3	1	1	1		
Статистика саобраћаја и веза	17	17	7		10		
СТАТИСТИКА РАДА И ЖИВОТНОГ СТАНДАРДА							
Статистика рада	3	3	1	2			
Статистика цијена	7	7	7				
Статистика личне потрошње	1	1					
Статистика заштите животне средине	5	3			3		2
ДРУШТВЕНЕ СТАТИСТИКЕ							
Статистика становништва	7	5	4		1		2
Статистика образовања, науке културе, и социјалне заштите	19	19			19		
СТАТИСТИКА НАЦИОНАЛНИХ РАЧУНА							
Статистика националних рачуна	8	8			8		
РЕГИСТРИ							
Административно пословни регистри	2	2	1		1		
Регистар просторних јединица	2						2
Cards, пилот пројекти	3	3			3		

СТАТИСТИКА ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И РИБАРСТВА

1. Тромјесјечни извјештај о клању стоке у кланицама (ПО-52)
2. Тромјесјечни извјештај пољопривредних предузећа о организованом тову стоке (ПО-54)
3. Годишњи извештај о сточарству пољопривредних предузећа и земљорадничких задруга (ПО-51-2а)
4. Годишњи извјештај пољопривредних предузећа и земљорадничких задруга (ПО-71-2)
5. Годишњи извјештај о слатководном рибарству (ПО-62)

СТАТИСТИКА ИНДУСТРИЈЕ

6. Годишњи извјештај индустрије (ИНД-21)

СТАТИСТИКА ГРАЂЕВИНАРСТВА И СТАНОВАЊА

7. Полугодишњи извјештај о цијенама станова у новоградњи /ГРАЂ-41/
8. Годишњи извјештај о грађевинским објектима(ГРАЂ-11)

СТАТИСТИКА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

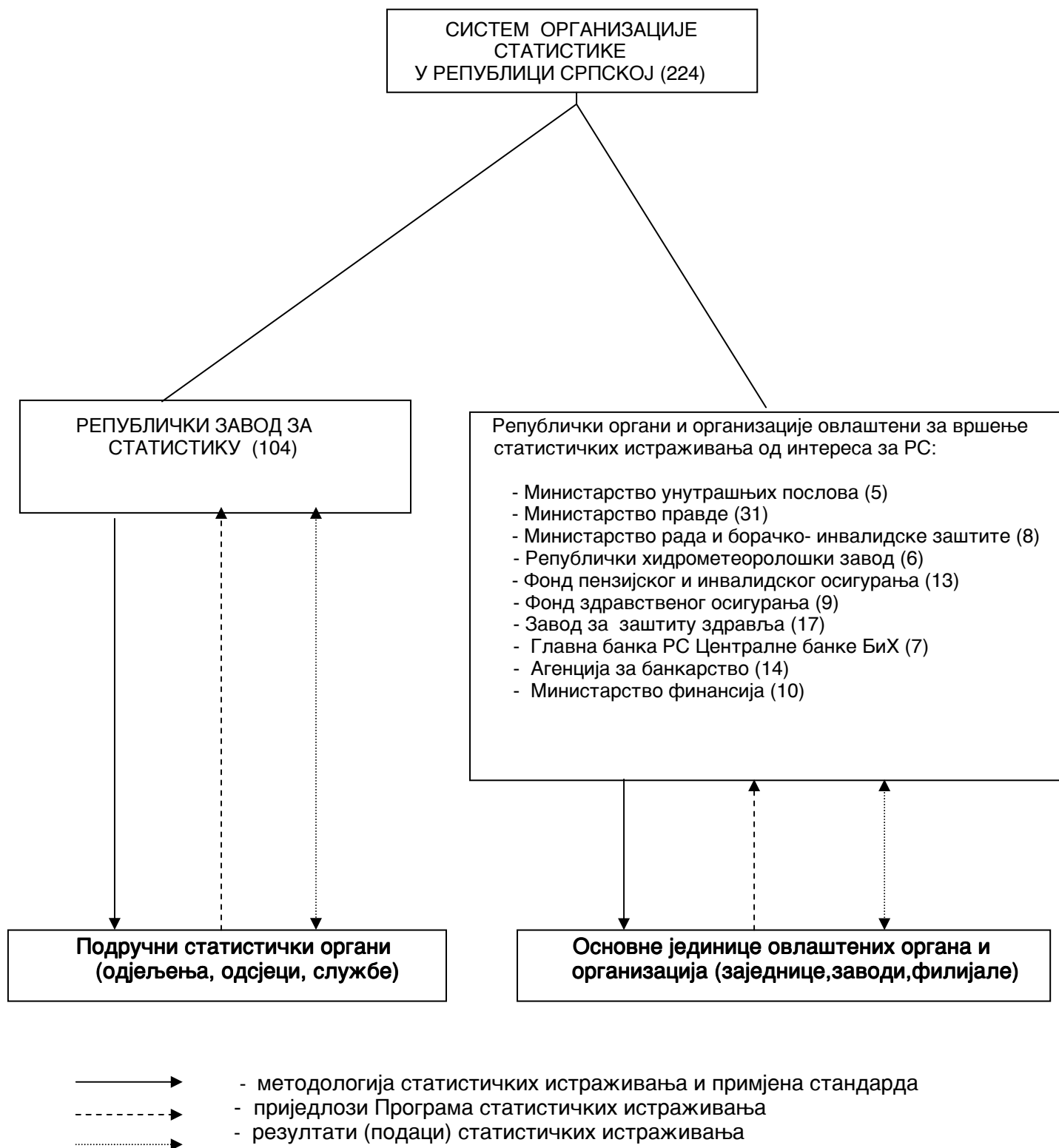
9. Годишњи извјештај о коришћењу и заштити вода од загађивања (ВОД-1)
10. Годишњи извјештај о јавним топланама и котларницама (ТПЛ)

СТАТИСТИКА СТАНОВНИШТВА

11. Статистика спољне миграције-усељења и исељења (СМ-1 и СМ-2)
12. Статистичка пресељења становништва унутар граница Републике -унутрашње миграције (ПП-1 и ПП-2)

РЕГИСТАР ПРОСТОРНИХ ЈЕДИНИЦА

13. Увођење и вођење јединственог регистра просторних јединица
14. Формирање пописних кругова и ревизија докумената статистичких кругова

Прилог 5 - Флуктуација запослених у периоду 1999. -2003. године

година	дошли	отишли		стање 31.12.
				48
1999	12 (10-BCC, 2-BC)	4 (3-BCC, 1-BC)		56
2000	4 (2-BCC, 1-BC,1-CCC)	2 1-BCC, 1-BC)		58
2001*	15 (2-BCC, 5-BC,8-CCC)	3 (2-BCC,1-CCC)		70
2002	17 (15-BCC,1-BC,1-CCC)	2 (1-BCC, 1-CCC)		85
2003	2 (2-BCC)	4 (2-BCC, 1-BC,1-CCC)		83

* Преузети радници из ОДП АОП

Прилог 6А - Запослени према полу и степену образовања 31. 12. 2003.године

школска спрема	БРОЈ РАДНИКА				
	према систематизацији	према попуњености	М	Ж	који недостаје
ВСС	43	39	15	24	4
ВС	27	23	3	20	4
ССС	22	20	7	13	2
НСС	1	1		1	0
Укупно	93	83	25	58	10

Прилог 6Б - Стамбено питање запослених, стање 31.12. 2003. године

школска спрема	број радника	стамбено питање	
		рјешено	нерјешено
ВСС	39	14	25
ВС	23	18	5
ССС	20	11	9
НСС	1	1	
Укупно	83	44	39

Прилог 7 - Списак семинара и обуке кадрова у 2003. години

РЕДНИ БРОЈ	НАЗИВ СЕМИНАРА	БРОЈ УЧЕСНИКА	БРОЈ ДАНА	БРОЈ ЧАСОВА
1.	НАЦИОНАЛНИ РАЧУНИ	1	4	32
2.	ППП-ПИЛОТ ПРОЈЕКАТ	1 1	2 2	16 16
3.	ОБУКА ТРЕНЕРА ЗА АНАЛИЗУ СИРОМАШТВА	2	10	160
4.	ОБУКА ИЗ ОБЛАСТИ ПРОИЗВОДНИХ СТАТИСТИКА	3 2	3 5	72 80
5.	HBS - АНКЕТА О БУЏЕТУ ДОМАЋИНСТВА	1	5	40
6.	ПОЧЕТНИ КУРС КОРИШТЕЊА АПЛИКАЦИЈА ЗА СТАТИСТИЧКУ ОБРАДУ ПОДАТАКА STATA	7	5	280
7.	СРЕДЊИ КУРС КОРИШТЕЊА АПЛИКАЦИЈА ЗА СТАТИСТИЧКУ ОБРАДУ ПОДАТАКА STATA	6	5	240
8.	КУРС У СКЛОПУ ПРОЈЕКТА Business Register, Windows 2000	4	5	160
9.	КУРС У СКЛОПУ ПРОЈЕКТА Business Register, SQL Server	4	5	160
10.	S & T	3	4	96
11.	РАДНЕ ГРУПЕ ЗА ХАРМОНИЗАЦИЈУ МЕТОДОЛОГИЈА	23	41	656

Прилог 8 - Пословни простор

	Број канцеларија		Површина у м²		Број радника	
	садашње стање	потребно	садашње стање	потребно	попуњено	Потребно (систематизација)
Укупно	61	61	1338	1458	83	93
Завод Бања Лука	40	40	980	980	51	62
Одјељење Бања Лука	6	6	149	149	11	11
Одјељење Бијељина	3	4	72	92	7	6
Одјељење Добој	3	4	66	92	5	5
Одјељење С.Сарајево	1	3	34	69	4	4
Одјељење Србиње	1	2	30	30	2	2
Одјељење Требиње	1	2	17	46	3	3

* Простор на новој локацији је простор Завода, а остали простор користи се на основу Уговора о закупу

Прилог 9

БУЏЕТ РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ

Г О Д И Н А	У К М	УЧЕШЋЕ у БУЏЕТУ РС у %
1998.	316.167	0,06
1999.	470.560	0,07
2000.	1. 202.733	0,10
2001.	1. 333.100	0,16
2002.	1.493.040	0,14
2003.	1 .466.369	0,14
2004.	1.942.280	0,18